

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

VIIES OSAKOND

MISSENJOV *versus* EESTI

(Kaebus nr 43276/06)

OTSUS

STRASBOURG

29. jaanuar 2009

Käesolev kohtuotsus muutub lõplikuks konventsiooni artikli 44 lõikes 2 sätestatud tingimustel. Kohtuotsust võidakse keeleliselt toimetada.

Kohtuasjas Missenjov vs. Eesti

Euroopa Inimõiguste Kohus (viies osakond) kojana, kuhu kuuluvad:

Peer Lorenzen, *esimees*,
Rait Maruste,
Karel Jungwiert,
Renate Jaeger,
Isabelle Berro-Lefèvre,
Mirjana Lazarova Trajkovska,
Zdravka Kalaydjieva, *kohtunikud*,

ja Claudia Westerdiek, *osakonna sekretär*,

olles pidanud nõu kinnisel istungil 6. jaanuaril 2009,

on teinud järgmise otsuse, mis võeti vastu nimetatud kuupäeval.

MENETLUSE KÄIK

1. Kohtuasi põhineb 13. oktoobril 2006 Eesti kodanik Sergei Missenjovi („kaebaja”) inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni („konventsioon”) artikli 34 alusel Eesti Vabariigi vastu Euroopa Inimõiguste Kohtule („EIÕK”) esitatud kaebusel (nr 43276/06).

2. Kaebajat esindasid kohtus Tallinnas tegutsevad juristid M. Aavik ja hiljem M. Arvisto. Eesti Valitsust („valitsus”) esindas M. Hion, Välisministeeriumi juriidilise osakonna inimõiguste büroo direktor.

3. 6. detsembril 2007 otsustas viienda osakonna esimees teatada kaebusest valitsusele. EIÕK otsustas teha üheaegselt otsuse nii kaebuse vastuvõetavuse kui ka selle sisu kohta (artikkel 29 lõige 3).

ASJAOLUD**I. KOHTUASJA ASJAOLUD**

4. Kaebaja sündis 1959. aastal ja elab Narvas.

5. Asjaosaliste esitatud kohtuasja asjaolud võib kokku võtta järgmiselt.

6. 19. oktoobril 1999 esitas AS Eesti Maapank Narva Linnakohtule kaebaja vastu peaaegu nelja miljoni krooni (EEK – vastab umbes 255 000 eurole (EUR)) suuruse nõude. Nõue põhines väidetaval laenul, mille kaebaja oli jätnud tagasi maksmata.

7. 14. detsembril 2000 esitas AS Eesti Maapank hagi tagamise taotluse. 15. detsembril 2000 rahuldas linnakohus hageja taotluse ja arestis kaebaja vara (neli kinnisasja ja neli sõidukit). Pooled otsust edasi ei kaevanud.

8. 2. jaanuaril 2001 taotles aga kaebaja linnakohtult ühe kinnisasja arestimise tühistamist, sest kinnisasjale oli juba seatud hüpoteek panga kasuks. 19. jaanuaril 2001 tühistas linnakohus arestimise vastavalt taotlusele.

9. 23. oktoobril 2001 tühistas Viru Ringkonnakohus hageja erikaebuse alusel arestimise osalise tühistamise määruse, kuna sellel puudus õiguslik alus.

10. 27. veebruaril 2003 esitas hageja linnakohtule taotluse vaadata asi võimalikult kiiresti läbi.

11. 27. oktoobri 2003 kirjas selgitas linnakohus pooltele, et menetluse kiirendamiseks on poolte omavahelisel kokkuleppel võimalik kohtualluvust muuta. Kohus pooltelt vastust ei saanud.

12. Kaebaja väitel oli ta mingis menetluse staadiumis olnud nõus kohtualluvust muutma nii, et asja oleks menetletud Tallinna Linnakohtus. Hageja ei olnud sellega aga nõustunud.

13. 12. juulil 2004 edastas Narva Linnakohus hagiavalduse kaebajale vastamiseks. 6. augustil 2004 teatas kaebaja kohtule, et ta ei tunnista hagi.

14. 1. aprilli 2005 linnakohtu otsusega asendati hageja AS Eesti Maapank OÜga Trenton Invest, kuna viimane oli nõustunud võtma üle nõude kaebaja vastu.

15. 18. mail 2005 toimus linnakohtu eelistung. Kohus lükkas istungi edasi, et hageja saaks esitada teatud dokumentide originaalid ja et oleks võimalik küsida eksperdi arvamust kaebaja allkirja ehtsuse kohta dokumentidel. Hageja esitas dokumendid kohtule 25. mail 2005. Seejärel nõudis kohus kaebaja palvel hagejalt teatud lisadokumente, mida viimasel ei olnud võimalik esitada.

16. 2006. aasta aprillis sai kaebaja teada, et kohus ei olnud dokumente eksperdile saatnud.

17. 16. mail 2006 sõlmisid kaebaja ja OÜ Trenton Invest kompromisslepingu. Kaebaja kohustus menetluse lõpetamiseks maksta hagejale 450 000 krooni (umbes 29 000 eurot).

18. 29. mail 2006 kinnitas Viru Maakohus (Narva Linnakohtu õigusjärglane) kompromissi.

19. 21. juulil 2006 tühistas maakohus 15. detsembril 2000 kohaldatud hagi tagamise abinõud.

II. ASJAKOHASED RIIGISESED ÕIGUSNORMID JA KOHTUPRAKTIKA

20. Asjakohased riigisised õigusnormid ja kohtupraktika on põhiosas kokku võetud otsuses kohtuasjas *Saarekallas OÜ vs. Eesti* (8. november 2007, nr 11548/04, punktid 31-36).

21. Lisaks ülaltoodule leidis Riigikohtu halduskolleegium oma 6. veebruari 2006. aasta otsuses (asi nr 3-3-1-4-06), et kaebus madalama

astme kohtu määruse peale, millega lükati asja arutamine ülemäära pikaks ajaks edasi, on tõhus vahend. Riigikohus rõhutas, et tähtsust ei oma see, kas madalama astme kohus vormistas istungi edasilükkamise eraldi kirjaliku määrusega või mitte. Kohus märkis, et kõrgema astme kohus ei saa määrata uut madalama astme kohtu istungi aega, kuid võib kohustada madalama astme kohut küsimust uuesti otsustama. Kõrgemal kohtul on võimalik hinnata edasilükkamist tinginud objektiivsete asjaolude esinemist ja asjassepuutuvust ning kontrollida halduskohtu poolt kaalutusreeglitest kinnipidamist kohtuistungis uue aja kindlaksmääramisel. Asja läbivaatamise edasilükkamise kestuse põhjendatuse hindamisel tuleb kõrgema astme kohtul arvestada ka seda, milliseid seisukohti avaldasid menetlusosalised edasilükkamise kohta madalama astme kohtus.

ÕIGUSNORMID

I. VALITSUSE TAOTLUS KUSTUTADA KAEBUS KONVENTSIOONI ARTIKLI 37 ALUSEL MENETLUSNIMISTUST

22. 31. märtsil 2008 esitas valitsus ühepoolse deklaratsiooni, mis sarnanes kohtuasjas *Tahsin Acar vs. Türgi* esitatud deklaratsioonile [(esialgne vastuväide) (suurkoda), kaebus nr 26307/95, EIÕK 2003-VI], ning informeeris EIÕKi, et valitsus tunnistab, et kaebaja õigusi on rikutud konventsiooni artikli 6 lõike 1 alusel kaebaja kohtuasja menetluse ebamõistliku pikkuse tõttu. Varalise ja mittevaralise kahju ja kulude hüvitamiseks tegi valitsus ettepaneku maksta kaebajale 3500 eurot. Valitsus tegi kohtule ettepaneku kaebus konventsiooni artikli 37 alusel menetlusnimistust kustutada.

23. Kaebaja valitsuse ettepanekuga ei nõustunud ja palus EIÕKil kaebuse menetlemist jätkata. Ta väitis, et valitsuse deklaratsioon käsitles ainult tema kaebust konventsiooni artikli 6 lõike 1 alusel, kuid mitte tema kaebust tõhusate õiguskaitsevahendite puudumise kohta artikli 13 alusel. Lisaks leidis ta, et pakutud summa on liiga väike.

24. Kohus tuletab meelde, et teatud asjaoludel võib kohus kaebuse menetlusnimistust kustutada artikli 37 lõike 1 punkti c alusel kostjariigi valitsuse esitatud ühepoolse deklaratsiooni alusel, ka juhul, kui kaebaja soovib kohtuasja menetlemise jätkamist. Selleks tutvub kohus põhjalikult deklaratsiooniga, lähtudes kohtupraktikas sisalduvatest põhimõtetest, eriti *Tahsin Acari* kohtuotsusest (vt *Tahsin Acar*, viidatud eespool, punktid 75-77; vt ka 2008. aasta 18. märtsi otsus kohtuasjas *Treial vs. Eesti* (nr 2), nr 42496/05).

25. Kohus märgib, et valitsus tunnistas oma ühepoolses deklaratsioonis, et riigisisese menetluse pikkus ei olnud kooskõlas artikli 6 lõikes 1 sätestatud „mõistliku aja” nõudega, ning tegi ettepaneku maksta kaebajale hüvitisena 3 500 eurot. Samas märgib EIÕK, et valitsus ei tunnistanud deklaratsioonis kaebaja teise kaebuse aluseks oleva artikli 13 rikkumist. Tulenevalt eeltoodust ja kuna artikli 6 lõikele 1 ja artiklile 13 tuginevad kaebused on lahutamatu seotud ning esimest ei ole võimalik eraldi menetlusnimistust kustutada, leiab EIÕK, et valitsus ei ole suutnud piisavalt tõendada, et on alus, millele toetudes kohus võiks otsustada, et asja menetlemise jätkamine ei ole konventsioonis ja selle protokollides sätestatud inimõiguste järgimiseks vajalik.

26. Seetõttu jätab EIÕK rahuldamata valitsuse taotluse kaebus konventsiooni artikli 37 alusel menetlusnimistust kustutada ja jätkab vastavalt kaebuse vastuvõetavuse ja sisu läbivaatamist.

II. KONVENTSIOONI ARTIKLI 6 LÕIKE 1 VÄIDETAV RIKKUMINE

27. Kaebaja kaebas, et menetluse pikkus oli vastuolus konventsiooni artikli 6 lõikes 1 sätestatud „mõistliku aja” nõudega, mis sätestab:

„Igaühel on oma tsiviilõiguste ja -kohustuste ... üle otsustamise korral õigus ... asja arutamisele mõistliku aja jooksul... õigusemõistmise volitustega institutsioonis.”

28. Valitsus vaidles sellele väitele vastu.

29. Arvessevõetav ajavahemik algas 19. oktoobril 1999 ja lõppes 29. mail 2006. Seega kestis menetlus ühes kohtuastmes kuus aastat, seitse kuud ja 20 päeva.

A. Vastuvõetavus

30. EIÕK märgib, et kaebus ei ole ilmselgelt põhjendamatu konventsiooni artikli 35 lõike 3 tähenduses. Samuti märgib EIÕK, et see ei ole vastuvõetamatu ühelgi teisel alusel. Seetõttu tuleb tunnistada kaebus vastuvõetavaks.

B. Sisul

31. EIÕK kordab, et menetluse pikkuse mõistlikkust tuleb hinnata kohtuasja asjaolude valguses, võttes arvesse järgmisi kriteeriume: kohtuasja keerukus, kaebaja ja asjaomaste ametivõimude tegevus ning kaebaja huvi vaidluses (vt, paljude muude allikate hulgas, *Frydlender vs. Prantsusmaa* [suurkoda], nr 30979/96, punkt 43, EIÕK 2000-VII).

32. EIÕK on sageli tuvastanud konventsiooni artikli 6 lõike 1 rikkumisi kohtuasjades, kus on tõusetunud samasugused küsimused kui käesolevas asjas (vt *Frydlender*, viidatud eespool, ning ka *Saarekallas*, viidatud eespool,

Shchiglitsov vs. Eesti, 18. jaanuar 2007 nr 35062/03; Treial vs. Eesti, 2. detsember 2003, nr 48129/99).

33. Olles läbi vaadanud kogu kohtule esitatud materjali, leiab EIÕK, et valitsus ei ole esitanud ühtegi fakti või argumenti, mis veenaks kohut jõudma käesolevas asjas teistsugusele järeldusele. Võttes arvesse kohtu asjakohast praktikat, leiab EIÕK, et menetlus käesolevas asjas oli liiga pikk ja vastuolus „mõistliku aja” nõudega.

Seega on rikutud artikli 6 lõiget 1.

III. KONVENTSIOONI ARTIKLI 13 VÄIDETAV RIKKUMINE

34. Kaebaja kaebas samuti, et Eestis puudub kohus, kuhu oleks võimalik esitada kaebus menetluse ülemäärase pikkuse peale. Ta tugines konventsiooni artiklile 13, mis sätestab järgmist:

„Igaühel, kelle käesolevas konventsiooni sätestatud õigusi ja vabadusi on rikutud, on õigus tegelikule õiguskaitsele riigi võimuorganite ees, isegi kui rikkumise pani toime ametiisik.”

A. Vastuvõetavus

35. EIÕK märgib, et kaebus ei ole ilmselgelt põhjendamatu konventsiooni artikli 35 lõike 3 tähenduses. Samuti märgib EIÕK, et see ei ole vastuvõetamatu ühelgi teisel alusel. Seetõttu tuleb tunnistada kaebus vastuvõetavaks.

B. Sisu

1. Poolte väited

36. Valitsus väitis, et riigisisel tasandil olid seoses kaebusega konventsiooni artikli 6 lõike 1 alusel kaebaja kasutuses tõhusad õiguskaitsevahendid. Valitsus esitas peamiselt sarnaseid argumente nagu ülalviidatud *Saarekallas OÜ* kohtuasjas, rõhutades tsiviilmenetluse osalise võimalust esitada erikaebus kohtu määruse peale, kui istung lükatakse edasi rohkem kui kolm kuud (tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 177 lõige 5). Viidates Riigikohtu 6. veebruari 2006 otsusele, kinnitas valitsus, et kaebaja oleks võinud esitada kaebuse, isegi kui puudus eraldi kirjalik määrus istungi edasilükkamise kohta. Valitsus väitis ka, et kaebaja oleks võinud esitada vastuväite istungi aja määramata jätmisel ja esitada kaebuse kohtu tegevusetuse peale, mis kestis rohkem kui kolm kuud.

37. Valitsus märkis, et vastavalt kohtute seadusele võib algatada distsiplinaarmenetluse kohtunike vastu, kes jätavad täitmata ametikohustused või täidavad neid mittekohasel viisil ning neid vastavalt

karistada. Kaebaja ei olnud aga esitanud ühtegi sellist kaebust asjaomaste kohtunike peale.

38. Valitsus märkis ka, et kohus oli teinud menetlusosalistele ettepaneku anda kohtuasi arutamiseks üle teisele, väiksema töökoormusega kohtule, aga pooled ei kasutanud seda võimalust.

39. Hüvituslike õiguskaitsevahenditega seonduvalt viitas valitsus Riigikohtu praktikale, mis on kokku võetud eespool viidatud kohtuasjas *Saarekallas vs Eesti*.

40. Kaebaja arvates ei suutnud valitsus tõendada, kuidas ennetavad meetmed oleksid saanud menetlust käesolevas asjas kiirendada. Ta rõhutas, et istungi edasilükkamise peale on võimalik esitada kaebus ainult siis, kui on toimunud vähemalt üks istung. Käesolevas asjas toimus aga esimene eelistung 18. mail 2005, viis aastat ja seitse kuud pärast tsiviilmenetluse algatamist. Lisaks lükkas linnakohus istungi edasi, ilma et oleks määranud uut istungi aega, kuna see sõltus eksperdiarvamuse saamiseks vajalikust ajast. Kaebaja arvas, et edasised viivitused põhjustas ekspert, kuid tegelikult ei olnud kohus pikka aega eksperdiarvamust isegi küsinud.

41. Kaebaja väitel ei ole riigisisese menetluse osalisel subjektiivset õigust taotleda kohtuniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamist. Mis puutub kohtualluvuse muutmist, märkis ta, et see on võimalik ainult poolte omavahelisel kokkuleppel. Käesolevas kohtuasjas oli hageja aga sellised ettepanekud tagasi lükanud. Kaebaja vaidlustas ka hüvituslike õiguskaitsevahendite olemasolu.

2. EIÕK hinnang

42. EIÕK kordab, et konventsiooni artikkel 13 tagab tõhusa õiguskaitse riigi võimuorganite ees artikli 6 lõikes 1 sätestatud asja mõistliku aja jooksul arutamise nõude rikkumise korral (vt *Kudła vs. Poola* [suurkoda], nr 30210/96, punkt 156, EIÕK 2000-XI).

43. Menetlusosalise käsutuses olevad riigisisised õiguskaitsevahendid menetluse pikkust puudutava kaebuse esitamiseks on konventsiooni artikli 13 tähenduses „tõhusad”, kui need hoiavad ära väidetava rikkumise või selle jätkumise või tagavad kohase hüvitise juba toimunud rikkumise eest. Seega on õiguskaitsevahend tõhus juhul, kui seda saab kasutada kas asja menetleva kohtu otsuse vastuvõtmise kiirendamiseks või menetlusosalisele kohase hüvitise võimaldamiseks juba ilmnenu viivituste eest (vt *Sürmeli vs. Saksamaa* [suurkoda], nr 75529/01, punkt 99, EIÕK 2006-VII; ja otsus kohtuasjas *Mifsud vs. Prantsusmaa* [suurkoda], nr 57220/00, punkt 17, EIÕK 2002-VIII).

44. Kohus on rõhutanud, et parim lahendus on vaieldamatult, nagu paljudes valdkondades, ennetamine. Kus õigussüsteem on konventsiooni artikli 6 lõikes 1 sätestatud mõistliku aja nõuet arvestades puudulik, on kõige tõhusamaks lahenduseks õiguskaitsevahendi loomine, mille eesmärk on kiirendada menetlust, vältimaks selle muutumist ülemäära pikaks.

Sellisel õiguskaitsevahendil on vaieldamatu eelis ainult hüvitist võimaldava õiguskaitsevahendi ees, kuna see takistab ka järgnevate rikkumiste tuvastamist sama menetluse osas ega heasta ainult rikkumist *a posteriori* nagu hüvituslikud õiguskaitsevahendid. Mõned riigid on olukorda hästi mõistnud ning otsustanud omavahel kombineerida kaks õiguskaitsevahendit, millest ühe eesmärk on kiirendada menetlust ja teise eesmärk pakkuda hüvitist (vt Sürmeli, viidatud eespool, punkt 100; Scordino vs. Itaalia (nr 1) [suurkoda], nr 36813/97, punktid 183 ja 186, EIÕK 2006-V ning Cocchiarella vs. Itaalia [suurkoda], nr 64886/01, punktid 74 ja 77, EIÕK 2006-V).

45. Kohus leidis näiteks, et tõhus ennetav õiguskaitsevahend on Austrias, kus menetlusosalised võivad esitada taotluse menetluse kiirendamiseks, kui kohus viivitab menetlustoimingutega. Kõrgem kohus võib seejärel määrata kõnealuse menetlustoimingu läbiviimiseks kohase tähtaja (vt *Holzinger vs. Austria* (nr 1), nr 23459/94, EIÕK 2001-I). Kohus leidis, et tõhus õiguskaitsevahend on ka Poolas, kus menetlusosaline võib esitada kaebuse menetluses esineva ebamõistliku viivituse peale kõrgemale kohtule, mis võib kohustada kohtuasja sisuliselt arutavat kohut rakendama teatud meetmeid konkreetseks tähtjaks (vt otsus kohtuasjas *Charzyński vs. Poola*, nr 15212/03, ECHR 2005-V ja 2005. aasta 1. märtsi otsus kohtuasjas *Michalak vs. Poola*, nr 24549/03). Ennetavad õiguskaitsevahendid menetluse pikkuse osas on olemas ka näiteks Šveitsis (vt 2005. aasta 21. juuni otsus kohtuasjas *Kunz vs. Šveits*, nr 623/02) ja Portugalis (vt otsus kohtuasjas *Tomé Mota vs. Portugal*, nr 32082/96, EIÕK 1999-IX). Kohus on mitmel korral tunnistanud, et sellist tüüpi õiguskaitsevahend on „tõhus” niivõrd, kuivõrd see kiirendab otsuse tegemist asjaomases kohtus (vt *Scordino (nr 1)*, viidatud eespool, punkt 184, ja seal viidatu).

46. Käesolevas asjas märgib EIÕK, et peamine ennetav õiguskaitsevahend, millele valitsus viitas, oli tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 177 lõikest 5 tulenev võimalus esitada erikaebus kohtu määruse peale, millega lükatakse istung edasi rohkem kui kolm kuud. Kohus märgib, et valitsuse viidatud Riigikohtu 6. veebruari 2006 otsuses käsitletud menetluses oli esimese astme kohus lükanud istungi edasi viis kuud, samas kui apellatsioonikohus tegi otsuse kaebaja esitatud kaebuses edasilükkamise peale kahe kuu ja üheksa päeva pärast, olgugi et antud juhul mitte kaebaja kasuks. Seega esmapilgul tundub, et mõnel juhul on sellisel erikaebusel teatud positiivne mõju ülemäära pika viivituse ärahoidmisel.

47. Kohus märgib aga siiski, et vastavalt ülalviidatud Riigikohtu otsusele sai apellatsioonikohus vaid tühistada madalama astme kohtu otsuse, millega istungi edasi lükati, ja kohustada madalama astme kohut asja uuesti läbi vaatama, mis oleks kahtlemata võtnud veel rohkem aega. Riigikohus kinnitas selgelt, et kõrgema astme kohus ei saa uut istungiaega määrata. Samuti ei ilmne Riigikohtu otsusest, et kõrgema astme kohus saaks

kohustada madalama astme kohut menetluses olevat asja lahendama – või konkreetseid menetlustoiminguid läbi viima – teatud tähtaja jooksul. Samuti ei nähtu sellest, et kõrgema astme kohus saaks anda madalama astme kohtule menetluse kiirendamiseks muid siduvaid juhiseid.

48. Lisaks tundub, et tsiviilkohtumenetluse seadustiku kohaselt, nagu seda on tõlgendanud Riigikohus, võib erikaebuse esitada ainult istungi otsese edasilükkamise peale kauemaks kui kolmeks kuuks, sõltumata sellest, kas see otsustati eraldi kirjaliku määrusega või mitte. EIÕK leiab aga, et istungite edasilükkamine ei ole ilmingimata – ja käesolevas asjas ei olnudki – peamine viivituste põhjus menetlustes. Käesolevas asjas toimus esimene eelistung 18. mail 2005, viis aastat ja seitse kuud pärast menetluse algust. Enne seda ei toimunud ega lükatud edasi ühtegi istungit. Lisaks ei määranud linnakohus edasilükatud istungile uut aega ja seega on kaheldav, kas edasilükkamise peale oleks saanud esitada erikaebuse tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 177 alusel. Igal juhul oli see, vastavalt EIÕKile esitatud informatsioonile, vaidlusaluse menetluse jooksul ainus istungi edasilükkamine. EIÕK ei leia, et see ainus edasilükkamine oli menetluse ülemäära pika kestuse põhjuseks, ja ei mõista, kuidas erikaebuse esitamine edasilükkamise peale, isegi kui see oli võimalik, oleks oluliselt mõjutanud menetluse pikkust tervikuna.

49. Valitsuse väite osas, et kaebaja oleks saanud vaidlustada kohtuistungit aja määramata jätmise ja esitada kaebuse kohtu tegevusetuse peale, märgib EIÕK, et kohtule ei ole esitatud näiteid riigisisese õiguse või kohtupraktika kohta, et need õiguskaitsevahendid on tõesti kättesaadavad ja tõhusad.

50. Mis puutub võimalusse esitada kaebus kohtunike suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks, ei mõista EIÕK, kuidas see oleks menetlust kiirendanud (vt *Kormacheva vs. Venemaa*, nr 53084/99, punkt 62, 29. jaanuar 2004). Kohtualluvuse muutmise osas märgib EIÕK, et see võimalus eeldanuks teise poole nõusolekut, mida käesolevas asjas ilmselt ei antud. Seega leiab EIÕK, et need võimalused ei kujutanud endast tõhusaid õiguskaitsevahendeid artikli 13 tähenduses.

51. Hüvituslikke õiguskaitsevahendeid silmas pidades märgib EIÕK, et valitsuse esitatud argumentid on tagasi lükatud varasemas kohtuasjas (vt *Saarekallas*, viidatud eespool, punkt 66), ja ta ei näe ühtki põhjust jõuda käesolevas kohtuasjas teistsugusele järeldusele.

52. Sellest lähtuvalt leiab EIÕK, et käesolevas asjas on rikutud konventsiooni artiklit 13, kuna riigisiseses õiguses puudub õiguskaitsevahend, mille alusel oleks kaebajal olnud võimalus saada kohtulahend, mis oleks taganud tema konventsiooni artikli 6 lõikes 1 sätestatud õiguse kohtuasja menetlemisele mõistliku aja jooksul.

IV. KONVENTSIOONI ARTIKLI 41 KOHALDAMINE

53. Konventsiooni artiklis 41 sätestatakse:

„Kui kohus leiab, et konventsiooni või selle juurde kuuluvaid protokolle on rikutud ja kõrge lepinguosalise riigisisene õigus lubab ainult osalist hüvitust, võib kohus vajadusel määrata kahjukannatajale õiglase hüvituse.”

A. Kahjutasu

54. Kaebaja nõudis varalise kahju eest 47 934 eurot. Tema väitel oli tema sõidukite väärtus pikaleveninud kohtumenetluse ajal vähenenud ja ta ei saanud müüa ega üürida sõidukeid ega kinnisasju, mille kohus oli hagi tagamise käigus arestinud. Samuti leidis ta, et summa, mis ta pidi vastavalt kompromissleppetele asja lahendamiseks hagejale maksma, moodustas osa talle tekkinud varalisest kahjust. Lisaks nõudis kaebaja 25 565 eurot mittevaralist kahju.

55. Valitsus vaidles neile nõuetele vastu, märkides, et väidetavate konventsiooni rikkumiste ja kaebaja kantud väidetava varalise kahju vahel puudub põhjuslik seos. Mis puutub mittevaralisse kahjusse, pidas valitsus kaebaja nõuet liiga suureks ja palus EIÕKil mõista kaebajale välja mõistlik summa, kui kohus peaks rikkumise tuvastama.

56. Kohus märgib, et kaebaja ei esitanud kaebust linnakohtu otsuse peale, mille alusel tema vara arestiti. Kuigi ta taotles hagi tagamise tühistamist ühe kinnisasja suhtes põhjendusega, et sellele kinnisasjale oli juba seatud hüpoteek, ei palunud ta kohtul asendada kohaldatud abinõusid leebematega, mis oleksid tal näiteks võimaldanud kinnisasju välja üürida. Lisaks põhines hagejale kaebaja poolt tehtud makse tsiviilasja poolte vahel asja lahendamiseks sõlmitud kompromisslepingule ja seda ei saa EIÕK arvates pidada kohtumenetluse pikkuse tõttu tekkinud varaliseks kahjuks. EIÕK ei näe mingisugust põhjuslikku seost tuvastatud rikkumise ja väidetava varalise kahju vahel, mistõttu jätab ta selle nõude rahuldamata. Teiselt poolt leiab ta, et kaebaja kannatas ilmselt mittevaralist kahju. Sellest tulenevalt mõistab kohus õiglasel alusel kaebajale 3 600 eurot.

B. Kohtukulud

57. Kaebaja nõudis 1 754 eurot EIÕKis toimunud menetlusega seotud kulude eest. Ta esitas advokaadibüroo arve koopia.

58. Valitsus pidas seda summat liiga suureks ja palus EIÕKil mõista kaebajale kulude eest välja mõistlik summa, kui ta peaks tuvastama rikkumise.

59. Oma praktikast lähtudes leiab EIÕK, et kaebajal on õigus kulude hüvitamisele üksnes niivõrd, kui võrd on tõendanud, et kulutused on olnud

tegelikud ja hädavajalikud ning oma suuruse poolest mõistlikud. Võttes arvesse tema kasutuses oleva teabe ja eespool esitatud kriteeriumid, peab EIÕK käesolevas asjas mõistlikuks mõista EIÕKis toimunud menetlusega seotud kulude eest välja 1 200 eurot.

C. Viivis

60. Kohtu arvates on sobivaks viivisemääraks Euroopa Keskpanga laenuintressi piirmäär, suurendatuna kolme protsendi võrra.

EELTOODUST LÄHTUVALT KOHUS ÜHEHÄÄLSELT:

1. *jätab* rahuldamata valitsuse taotluse kaebus menetlusnimistust kustutada;
2. *tunnistab* kaebuse vastuvõetavaks;
3. *leiab*, et konventsiooni artikli 6 lõiget 1 on rikutud;
4. leiab, et konventsiooni artiklit 13 on rikutud;
5. *leiab, et*
 - a) kostjariik peab kolme kuu jooksul pärast konventsiooni artikli 44 lõike 2 kohast kohtuotsuse lõplikku jõustumist maksma kaebajale 4 800 (neli tuhat kaheksasada) eurot mittevaralise kahju ja kohtukulude eest, mis arvutatakse ümber Eesti kroonidesse maksmispäeval kehtiva vahetuskursi alusel, lisaks võimalikud maksud, mida võidakse arvestada;
 - b) eespool nimetatud kolmekuulise tähtaja lõpu ja tasumise vahelise aja eest tuleb maksta lihtviivist eespool nimetatud summalt määra järgi, mis vastab Euroopa Keskpanga laenuintressi piirmäärale, suurendatuna kolme protsendi võrra;
6. *jätab* rahuldamata ülejäänud osa kaebaja õiglase hüvitise nõudest.

Koostatud inglise keeles ja tehtud teatavaks kirjalikult 29. jaanuaril 2009 kohtu relemendi 77. reegli punktide 2 ja 3 kohaselt.

Claudia Westerdiek
sekretär

Peer Lorenzen
esimees